

УДК 616.5+616.97] (092): [378.6:61(477.85-25)

О.І. Денисенко,

Л.О. Гулей,

М.Ю. Гаєвська,

М.П. Перепічка,

Т.П. Височанська,

Ю.П. Карвацька

Буковинський державний медичний
університет, м. Чернівці**Ключові слова:** БДМУ, історія,
дерматовенерологія, наука.**ІСТОРИЧНІ ВІХИ ТА НАУКОВІ ЗДОБУТКИ
КАФЕДРИ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГІЇ
БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ****Резюме.** У статті висвітлено дані про історичне становлення та основні наукові досягнення професорсько-викладацького складу кафедри дерматовенерології Буковинського державного медичного університету.

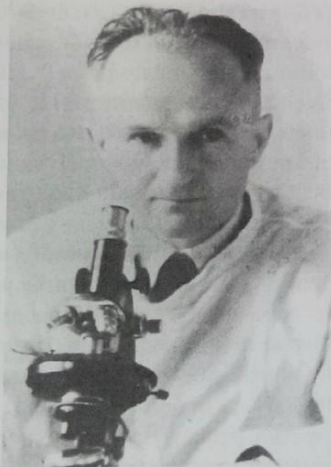
Кафедра дерматовенерології Чернівецького державного медичного інституту (нині - Буковинський державний медичний університет) створена у квітні 1945 року на базі обласного шкірно-венерологічного диспансеру.

Першим завідувачем кафедри був доцент Безюк Микола Григорович, який організував навчальний процес на кафедрі, створював навчально-методичну та матеріальну базу кафедри.

Значну увагу доц. Безюк М.Г. приділяв лікувально-консультативній роботі, співробітники кафедри неодноразово брали участь у проведенні

венекспедицій у віддалені райони Чернівецької області з метою активного виявлення хворих на венеричні захворювання [11].

У грудні 1947 р. завідувачем кафедри був призначений доктор медичних наук, професор Гржебін Зіновій Наумович - визначний вчений, чудовий клініцист, досвідчений педагог, якого по праву вважають засновником дерматовенерологічної школи на Буковині [1]. Гржебін З. Н. - один із плеяди післявоєнних професорів, який пережив дві світові війни і глибоко усвідомлював цінність здоров'я й життя людини, тому всі свої

Перший завідувач кафедри - доцент Безюк М.Г.

сили й знання віддавав вихованню молодого покоління майбутніх лікарів, значну увагу приділяв науковій та лікувально-консультативній роботі [10].

Гржебін Зіновій Наумович здобув медичну освіту на медичному факультеті Казанського університету, навчався в клінічній ординатурі Астраханського медичного інституту, працював асистентом у Державному венерологічному

Професор Гржебін З.Н.

інституті в Москві, де у 1923 р. успішно захистив дисертацію та здобув ступінь доктора медицини, після чого займав посаду професора кафедри шкірних хвороб Смоленського державного медичного інституту та Ростовського медичного інституту, стажувався у Вірховській клініці в Берліні. У 1926 р. ним видана монографія "Исследования спинномозговой жидкости при сифилисе", яка була удостоєна премії Управлінням комісаріату з освіти та науки СРСР [3]. Професор

З.Н. Гржебін - автор понад 140 наукових праць, серед яких монографії, присвячені гістопатології шкіри [2], піодерміям, а також результатам дослідження спинномозкової рідини у хворих на сифіліс, ураженню шкіри внаслідок дії бойових отруйних речовин та ін. [1].

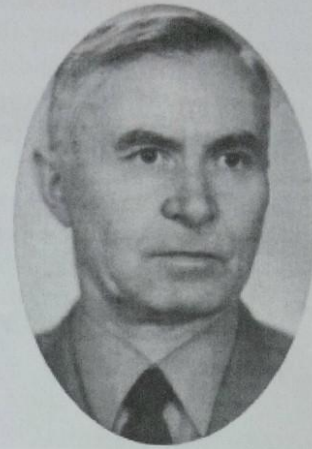
За час завідування кафедрою дерматовенерології Чернівецького медичного інституту (1947-1956 рр.) професор Гржебін З.Н. значну увагу приділяв навчальному процесу, підготовці навчально-методичних матеріалів, розширенню матеріальної бази кафедри, науковим дослідженням, в цей час було започатковано роботу студентського наукового гуртка. Під керівництвом проф. Гржебіна З.Н. співробітники кафедри розробляли наукові проблеми, які мали важливе значення для практичної охорони здоров'я - вивчення етіопатогенетичних чинників та розробка методів діагностики й лікування сифілітичної інфекції, туберкульозу шкіри, дерматомікозів та ін. Важливо відзначити, що до наукової роботи залучалися практичні лікарі, клінічні ординатори та студенти-гуртківці [10].

Найбільшою гордістю професора Гржебіна З.Н. були його учні, серед яких - 3 доктори наук та 17 - кандидатів наук, у т.ч. й 4 співробітники кафедри дерматовенерології Чернівецького медичного інституту - Бухарович М.Н. (тема дисертації "Исследование спинномозговой жидкости у больных сифилисом и организация их комплексного обследования после окончания лечения", захищена в 1952 р.), Троян Г.О. ("Дерматомикозы Черновицкой области", 1953 р.), Касько Ю.С. ("Лечение больных туберкулезом кожи витамином D2 в сочетании с поверхностным разрушением и дополнительным УФ-облучением кожного-туберкулезных очагов", 1954 р.) та Пацаренюк О.В. ("Материалы по комплексному обследованию детей, рожденных матерями, больными и болевшими сифилисом", 1961 р.).

У період з 1956 р. по 1984 р. завідувачем кафедри дерматовенерології був професор Касько Ювеналій Семенович, який продовжував традиції свого вчителя - професора З.Н. Гржебіна.

Касько Ювеналій Семенович народився 10 грудня 1914 р., тому в 2014 році співробітники кафедри відзначатимуть дві ювілейні дати - 70-річчя з дня заснування медичного інституту та 100-річчя з дня народження професора Ю.С. Каська - визначного науковця, лікаря, педагога [8]. Після закінчення медичного факультету Вінницького медичного інституту Ювеналій Семенович, пройшовши тернистий шлях війни, і, маючи велике бажання працювати на кафедрі та

вести науково-педагогічну діяльність, вступає до клінічної ординатури Чернівецького медичного

Професор Касько Ю.С.

інституту, надалі працює асистентом кафедри дерматовенерології, виконує кандидатську дисертацію. У 1964 р. Касько Ю.С. захищає докторську дисертацію на тему: "Вопросы патогенеза, клиники и лечения туберкулеза лимфатической системы и вторичной скрофулодермы", у липні 1965 року йому присвоєно вчене звання професора. Професор Ю.С. Касько є автором 76 наукових праць, з яких - 1 монографія [5].

Під час завідування кафедрою професор Ю.С. Касько значну увагу приділяв навчальній роботі, забезпеченню кафедри наочним обладнанням, підготовці навчально-методичних матеріалів. Науково-дослідна робота кафедри в цей час була присвячена актуальним питанням територіальної дерматовенерологічної патології - туберкульозу шкіри та лімфатичних вузлів, дерматомікозам, алергодерматозам та апробації нових лікарських форм (етонію, декаметоксину) в дерматологічній практиці. У цей період на кафедрі було впроваджено 56 нових методів діагностики та лікування, підготовлено 6 методичних листів, видано 2 монографії, 4 посібники для практичних лікарів та студентів [7].

Велику увагу проф. Касько Ю.С. приділяв вихованню наукових кадрів. Так, під час його завідування було виконано 1 докторську (М.Н. Бухарович) та 5 кандидатських дисертацій. Під безпосереднім науковим керівництвом професора Каська Ю.С. захищено 4 кандидатські дисертації: Трефаненко С.П. ("Этоний в дерматологической практике", 1969 р.), Трутяк Л.М. ("Материалы к изучению системы свертывания крови у больных экземой с учетом нарушенной состава сывороточных белков и проницаемости сосудистых стенок", 1970 р.),

Професор Касько Ю.С. під час обстеження хворого на туберкульоз шкіри (1976 р.)

Полянський І.І. ("Особенности краевой патологии красной волчанки на Буковине", 1971 р.), Книговський О.М. ("Состояние меланиновой пигментации кожи у больных хронической красной волчанки и коррекция ее нарушений с применением допегита и сернокислой меди", 1984 р.). Зважаючи на вагомий внесок у розвиток медичної науки та практики у Чернівецькій області, відданість науці та Чернівецькому медичному інституту, стаж роботи в якому - 39 років, професора Каська Ювеналія Семеновича по праву вважають фундатором дерматовенерологічної науки на Буковині [8].

Упродовж 1984-1985 рр. кафедру очолював доцент Полянський Ігор Іванович, який в 1963 році закінчив Чернівецький медичний інститут, після чого був призначений старшим лаборантом, а потім - асистентом та доцентом кафедри шкірних та венеричних хвороб. Полянський І.І. - автор 40 наукових публікацій.

На посаді завідувача кафедри доцент Полянський І.І. приділяв значну увагу педагогічному процесу, лікувальній та науковій роботі,

Доц. Полянський І.І.

продовжуючи традиції свого вчителя - професора Ю.С. Каська [11].

У вересні 1985 року завідувачем кафедри була призначена доктор медичних наук Бухарович Алла Михайлівна. Після закінчення в 1968 році Донецького медичного інституту Бухарович А.М. працювала лікарем-дерматовенерологом обласного шкірно-венерологічного диспансеру, в 1970 році захистила кандидатську дисертацію, присвячену дослідженню шкірного аналізатора у хворих на псоріаз. З 1977 року А.М. Бухарович - асистент кафедри шкірних та венеричних хвороб Полтавського медичного стоматологічного інституту, в 1984 році захистила докторську дисертацію, присвячену комплексній терапії хронічних піодермій на підставі вивчення ролі порушень вуглеводного обміну, гормонального балансу та особливостей мікрофлори висипки. Професор Бухарович А.М. є автором 272 наукових праць, з яких - дві монографії та два навчальні посібники [11].

У період завідування кафедрою дерматовенерології Чернівецького медичного інституту (1985-1995 рр.) проф. Бухарович А.М. значну увагу приділяла удосконаленню педагогічного процесу, покращанню навчально-методичного забезпечення, підготовці лікарів-інтернів. Під керівництвом професора А.М. Бухарович співробітники кафедри проводили наукові дослідження з вивчення особливостей епідеміології та ефективності нових методів лікування сифілітичної інфекції [9], аспектів етіопатогенезу, клініки, діагностики й лікування алерго-дерматозів, хвороб волосся у дітей та ін. [11]. За результатами наукової та лікувальної роботи співробітниками кафедри опубліковано більше 120 наукових праць, видано 1 монографію, 2 навчальні

посібники, оформлено 2 методичні рекомендації та 3 інформаційні листи.

Упродовж 1995-1996 рр. кафедрою завідувала кандидат медичних наук Трут'як Лірія

Проф. Бухарович А.М.

Миколаївна. В цей період співробітники кафедри продовжували роботу з удосконалення навчально-методичної роботи, надавали лікувально-консультативну допомогу практичній роботі, присвячену оптимізації лікування сифілісу.

З 1996 по 2001 рік кафедру очолював професор Дудченко Микола Олексійович. Після закінчення в 1971 році Харківського медичного інституту Дудченко М.О. працював практичним лікарем-дерматовенерологом, надалі - займався науковою та педагогічною роботою. В 1983 році захистив кандидатську дисертацію, присвячену стану шкіри, частоті та особливостям перебігу дерматозів у хворих на тиреотоксикоз, а в 1992 році - докторську дисертацію з вивчення особливостей перебігу дерматозів та їх лікування у хворих на цукровий діабет, у 1994 році отримав звання професора [11].

Під час перебування проф. Дудченка М.О. на посаді завідувача кафедри дерматовенерології Чернівецького медичного інституту співробітники кафедри вдосконалювали навчально-методичну роботу, проводили лікувальну та консультативну роботу, виконували наукову роботу з вивчення особливостей перебігу сифілісу у жителів Буковини та оптимізації їх лікування [10]. За результатами наукової та лікувальної роботи співробітниками кафедри видано 1 навчальний посібник, 3 інформаційні листи, 3 патенти, 2 нововведення, більше 90 наукових праць.

У цей період на кафедрі захищено 2 кандидатські дисертації: Денисенко О.І. (тема дисертації "Комплексне лікування хворих на мікробну екзему із застосуванням комбінованої лазерної терапії", захищена в 1998 р., науковий керівник - проф. Коляденко В.Г.) та Гаєвська

М.Ю. ("R-білки та циркулюючі імунні комплекси у хворих на псоріаз", 2001 р., науковий керівник - проф. Коляденко В.Г.).

З 2001 року по даний час кафедру очолює доктор медичних наук, професор Денисенко Ольга Іванівна. Після закінчення Чернівецького медичного інституту з 1985 р. по 1991 р. працювала практичним лікарем-дерматовенерологом Чернівецького обласного шкірно-венерологічного диспансеру, з 1991 р. - викладає в Чернівецькому державному медичному інституті (нині - Буковинський державний медичний університет). У 1998 р. захистила кандидатську дисертацію, у 2001 році присвоєно вчене звання доцента. У 2007 р. захистила докторську дисертацію на тему: "Вплив ритмічної діяльності щитоподібної залози на стан оксидантної та антиоксидантної систем крові у хворих на алергодерматози", у 2011 р. присвоєно вчене звання професора. Проф. Денисенко О.І. підготувала трьох кандидатів наук та трьох магістрів, є науковим керівником 5 кандидатських дисертацій, автор 382 наукових праць, у т.ч. монографії "Алергодерматози в йододефіцитному регіоні" [4], співавтор двох галузевих навчальних програм, трьох національних підручників та 10 навчальних посібників, 9 рац. пропозицій, 8 патентів, 8 інформаційних листів, 6 нововведень; є членом спеціалізованої вченої ради при Національному медичному університеті ім. О.О. Богомольця із захисту кандидатських та докторських дисертацій; нагороджена Почесною грамотою Міністерства охорони здоров'я України "За вагомий особистий внесок у розвиток охорони здоров'я та високий професіоналізм" (2007 р.), лауреат премії Чернівецької обласної державної адміністрації ім. В.Залозецького (2012 р.) [6].

Співробітники кафедри дерматовенерології в останні роки активно працюють над удосконаленням педагогічного процесу, впровадженням комп'ютерних та дистанційних форм навчання зі студентами та лікарями-інтернами, зокрема вперше започатковано цикл тематичного удосконалення "Актуальні питання дерматовенерології" з елементами дистанційного навчання для лікарів-слухачів спеціальності "Дерматовенерологія".

Викладачі кафедри постійно підвищують свій професійний рівень шляхом навчання на ФПК, участі у наукових фахових конференціях, роботі обласного осередку Української асоціації лікарів-дерматовенерологів та косметологів.

Велика увага на кафедрі приділяється роботі студентського наукового гуртка, яким нині керує

Доц. Денисенко О.І., старший лаборант Жук О.О. та доц. Перепічка М.П.
в лабораторії кафедри

доцент Перепічка М.П. Основним напрямком роботи студентського наукового гуртка є не лише удосконалення теоретичних знань та практичних навичок з дерматології й венерології, але й залучення студентів-гуртківців до наукової роботи, публікації наукових праць, участі у фахових конференціях. Студенти-гуртківці неодноразово займали призові місця на Всеукраїнських студентських олімпіадах з дерматовенерології (В.Б. Блауцян, Ю.П. Карвацька) [11].

Одним із важливих аспектів роботи кафедри є лікувально-консультативна робота, впровадження у медичну практику сучасних методів діагностики й лікування дерматозів та захворювань, що передаються переважно статевим шляхом. Значна увага приділяється санітарно-просвітній роботі серед населення міста й області з пропаганди здорового способу життя, профілактики інфекційних шкірних та венеричних захворювань, у т.ч. з активним залученням засобів масової інформації.

Сучасні наукові дослідження кафедри дерматовенерології спрямовані на дослідження патогенетичних чинників та оптимізацію лікування хронічних дерматозів (екзема, псоріаз, червоний плоский лишай, вугрова хвороба) у мешканців біогеохімічного регіону з природною недостатністю йоду, яким є Чернівецька область. За результатами науково-дослідної роботи в останні роки на кафедрі виконано й захищено 3 кандидатські дисертації (науковий керівник - проф. Денисенко О.І.): Іринчин Г.В. (тема дисертації "Комплексне лікування хворих на вульгарні вугрі з використанням антиоксидантного комплексу та комбінованої лазерної терапії", захищено в 2006 р.), Приймак А.В. ("Оптимізація комплексного лікування псоріазу з використанням хронодетермінованої антиоксидантної терапії та лазерного фотофорезу", 2007 р.), Височанська

Т.П. ("Клініко-епідеміологічні аспекти хронічно-рецидивуючих дерматозів (екзема, псоріазу) у хворих із різних фізико-географічних районів Чернівецької області (Пів-нічної Буковини)", 2012 р.).

Співробітники кафедри дерматовенерології Буковинського державного медичного університету постійно підтримують плідну співпрацю з ведучими науковими установами країни, є співвиконавцями комплексних НДР ДУ "Інституту дерматології та венерології НАМН України", беруть активну участь у наукових фахових конференціях, у тому числі й міжнародних (м. Познань, Польща; м. Берлін, ФРН та ін.) [12-14], виступають на них з доповідями.

За час існування кафедри дерматовенерології її співробітниками опубліковано більше 1640 наукових праць, присвячених актуальним питанням дерматовенерології, у тому числі 7 монографій, 26 інформаційних листків, 19 раціоналізаторських пропозицій, 12 патентів, 9 методичних рекомендацій, 8 нововведень та впроваджено в лікувальну практику більше 270 нових методів діагностики та лікування шкірних та венеричних хвороб.

Напередодні відзначення 70-річчя створення Буковинського державного медичного університету викладачі кафедри дерматовенерології на лекціях та практичних заняттях знайомлять студентів, лікарів-інтернів та лікарів-слухачів з історичними віхами та науковими здобутками кафедри, а також біографічними даними визначних науковців, які сприяли становленню й розвитку кафедри дерматовенерології та є прикладом для наслідування у повсякденному житті для молодих науковців, студентів, практичних лікарів.

Література. 1. Гржебін З.Н. - визначний науковець, лікар, педагог / В.П. Пішак, О.І. Денисенко, Н.Б. Бродовська, Т.П. Височанська // Клін. та експерим. патол. - 2009. - Т. 8., №1 - С. 122-124. 2. Гржебін З.Н. Основи

Проф. Денисенко О.І. та асистент Височанська Т.П. на 9-й Міжнародній конференції молодих вчених у м. Познань (Польща), 2011 р.

гістопатології шкіри / З.Н. Гржебин, Г.С. Цераидис. - М. : Медгиз, 1960. - 360 с. 3. Гржебин Зіновій Наумович // Енциклопедія сучасної України. - К., 2006. - Т. 6. - С. 416. 4. Денисенко О.І. Алергодерматози в йододефіцитному регіоні / О.І. Денисенко. - Чернівці : БДМУ, 2010. - 156 с. 5. Джваришейшвили Г.Г. Туберкульоз периферических лимфатических узлов и вторичная скрофулодерма / Г.Г. Джваришейшвили, Ю.С. Касько. - Тбилиси : Сасчота Сакарпвело, 1976. - 116 с. 6. До ювілею Ольги Іванівни Денисенко / Укр. ж. дерматол., венерол., косметол. - 2011. - № 2 (41). - С. 9. 7. Касько Ю.С. Роль кафедри шкірних хвороб в становленні та розвитку дерматовенерології на Північній Буковині / Ю.С. Касько // Розвиток медичної науки та охорони здоров'я на Північній Буковині за роки Радянської влади (зб. наук. праць). - 1969. - С. 38. 8. Касько Ю.С. - фундатор дерматовенерології на Буковині / В.П. Пішак, М.Ю. Гаєвська, М.П. Перепічка [та ін.] // Кліні. та експерим. патол. - 2009. - Т. 8., № 2 - С. 91-94. 9. Некоторые эпидемиологические и социальные аспекты сифилиса у жителей сельской местности / А.М. Бухарович, О.И. Денисенко, Л.Н. Трутяк, С.Ф. Трефаненко // Актуальные вопросы гигиены и эпидемиологии Донбасса : тез. докл. научн.-практ. конф. - Донецк, 1993. - С.182-183. 10. Трефаненко С.П. Зіновій Наумович Гржебин (до 110-річчя з дня народження) / С.П. Трефаненко // Бук. мед. вісн. - 2003. - Т. 7, № 2. - С.221-224. 11. Трефаненко С.П. Сторінки історії кафедри шкірно-венерических хвороб і туберкульозу / С.П. Трефаненко, О.І. Денисенко, А.П. Аніпко // Кліні. та експерим. патол. - 2004. - Т. 3, № 4 - С. 131-135. 12. Denysenko O. Characteristics of macro- and microelements homeostasis of patients with psoriasis from different climatogeographical districts of Chernivtsi region (North Bukovina) / O. Denysenko, T. Vysochanska // Abstract book of 9th International Congress of Young Medical Scientists (May 17-19, 2009 Poznan, Poland). - 2009. - P. 70. 13. Denysenko O. Appropriateness and clinical effectiveness of the using of chronodetermined antioxidant and laser therapy in complex treatment of allergic dermatoses / O. Denysenko // Abstract book of 20th European Students' Conference (October 4-7, 2009, Berlin, German). - European Journal of Medical Research. - 2009. - № 10. - P. 21-22. 14. Vysochanska T. Characteristics of macro- and microelements homeostasis of patients with eczema from different climatogeographical districts of Chernivtsi region (North Bukovina) / T. Vysochanska // Abstracts Booklet of 13 Craiova International

Medical Students Conference (10th-13th November 2011). - 2011. - P. 68.

ИСТОРИЧЕСКИЕ ВЕХИ И НАУЧНЫЕ ДОСТИЖЕНИЯ КАФЕДРЫ ДЕРМАТОВЕНЕРОЛОГИИ БУКОВИНСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО МЕДИЦИНСКОГО УНИВЕРСИТЕТА

О.И. Денисенко, Л.Е. Гулей, М.Ю. Гаевская, М.П. Перепичка, Т.П. Височанская, Ю.П. Карвацкая

Резюме. В статье освещено данные об историческом становлении и основных научных достижениях профессорско-преподавательского состава кафедры дерматовенерологии Буковинского государственного медицинского университета.

Ключевые слова: БГМУ, история, дерматовенерология, наука.

HISTORICAL LANDMARKS AND SCIENTIFIC ACHIEVEMENTS OF DERMATOVENEROLOGY DEPARTMENT OF BUKOVINIAN STATE MEDICAL UNIVERSITY

O.I. Denisenko, L.O. Huley, M.Y. Haevska, M.P. Perepichka, T.P. Vysochanska, Y.P. Karvatska

Abstract. The data pertaining to historical development and major scientific achievements of the staff of dermatovenerology department of Bukovinian State Medical University are presented in the article.

Key words: BSMU, history, dermatovenerology, science.

Bukovinian State Medical University (Chernivtsi)

Clin. and experim. pathol. - 2014. - Vol.13, №1 (47). - P.218-223.

Надійшла до редакції 07.03.2014

Рецензент – проф. А.М. Сокол

© О.І. Денисенко, Л.О. Гулей, М.Ю. Гаєвська, М.П. Перепічка, Т.П. Височанська, Ю.П. Карвацька, 2014